

УДК 378.14:378.22:631/635

Доценко Н. А.*

**ПЕДАГОГІЧНА СТРУКТУРА МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ
З АГРОІНЖЕНЕРІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

У статті визначено педагогічну структуру моделі підготовки бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища. Досліджено значення терміну педагогічної моделі. Розглянуто блоки моделі підготовки бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища: цільовий, концептуальний, ціннісно-мотиваційний, змістовний, операційно-діяльнісний і результативний. Цільовий блок характеризується визначенням сучасних провідних ідей щодо підготовки бакалаврів з агроінженерії. У концептуальному блоці враховуються методологічні підходи, педагогічні принципи та завдання підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища. Ціннісно-мотиваційний блок передбачає мотивацію агроінженерів на початковому, бакалаврському рівнях. Змістовний блок описує зміст освіти на кожному з рівнів, а саме: цикл дисциплін початкового рівня, спецкурси для 1-2 курсу й на бакалаврському рівні для 3-4 курсу. Операційно-діяльнісний блок включає форми та методи, прийоми та технології навчання. До форм та методів навчання віднесено лекції, бесіди, проблемні семінари, практики для початкового рівня; та інтерактивні мультимедійні лекції, круглі столи в межах тематичних форумів, підготовка презентацій-повідідей, інтерактивні завдання, навчальні комп'ютерні інтерактивні тренажери, відео конференції, тематичні чат-конференції, наукові проекти, практики для бакалаврського рівня. Результативний блок розробленої моделі передбачає моніторинг професійної підготовки агроінженерів, що здійснюється на основі визначених компонентів (мотиваційний, інтеграційний, операційний, творчий) та критеріїв: мотиваційного, інтеграційного, операційного та творчого. Результатом розробленої експериментальної моделі є готовність агроінженерів до професійної діяльності.

Ключові слова: педагогічна модель; готовність до професійної діяльності, бакалаври з агроінженерії, інформаційно-освітнє середовище.

Під час підготовки сучасних агроінженерів виникає необхідність перетворення системи підготовки, потреба в нових підходах, які пов'язані з міждисциплінарністю навчання та використанням сучасних технологій. Такий рівень підготовки майбутніх агроінженерів забезпечується в умовах інформаційно-освітнього середовища. У міру зміни практик навчання та технологічних інструментів таке навчання продовжує розвиватися. Але не розроблена технологія навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища саме для здобувачів вищої освіти спеціальності «Агроінженерія». З метою впровадження сучасних технологій підготовки майбутніх агроінженерів у навчальний процес необхідно визначити педагогічну модель підготовки агроінженерів до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Поняття «модель» походить від французького слова *modulus* – міра, мірило, взірць і є умовним зразком (зображенням, схемою, описом тощо) якогось об'єкта або системи об'єктів, який зберігає зовнішню схожість і пропорції частин при певній схематизації й умовності засобів зображення [2, с. 22]. У сучасній педагогіці термін «модель» визначається і як система, і як створений зразок, і як аналог природного чи соціального явища. Під моделлю також можна розуміти створену на основі певної системи поглядів та ідей загальну картину явища, яка за допомогою творчої інтуїції й наполегливої праці допомагає зрозуміти й описати те, що ми вивчаємо [7]. Модель – система об'єктів або знаків, що відтворює деякі суттєві властивості системи-оригіналу, вона є узагальненим відображенням об'єкта, результатом абстрактного практичного

*© Доценко Н. А.

досвіду, а не безпосереднім результатом експерименту [3, с. 71]. Такі педагоги як А. Я. Баскаков та Н. В. Туленков [1, с. 15] вважають, що модель – це діагностичний опис із всією можливою повнотою всіх суттєвих для життєдіяльності в сучасному світі сторін, властивостей і якостей особистості.

У контексті нашого дослідження найбільш доцільним є визначення А. І. Кузьмінського і В. Л. Омеляненка [4, с. 41], які стверджують, що модель – це створений, з метою отримання й збереження інформації специфічний об'єкт у формі уявного образу, опису знаковими формами або матеріальної системи, що відображає властивості, характеристики й зв'язки об'єкта-оригіналу довільної природи, суттєві для завдань, що вирішуються суб'єктом.

Педагогічна модель є мисленою системою, що імітує чи відображає певні властивості, ознаки, характеристики об'єкта дослідження або принципи його внутрішньої організації чи функціонування й презентується у вигляді культурної форми, притаманній певній соціокультурній практиці [6, с. 280].

У нашому дослідженні під педагогічною моделлю підготовки агроінженерів до професійної діяльності будемо розуміти сукупність факторів, які впливають на підготовку агроінженерів до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища і як результат формують готового спеціаліста [5, с. 162]. Зокрема, під моделлю підготовки бакалаврів з агроінженерії ми будемо розуміти схематизоване представлення всіх педагогічних заходів, що забезпечують ефективність і результативність професійної підготовки бакалаврів з агроінженерії, зокрема в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Мета статті – представити педагогічну структуру моделі підготовки бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Розглянемо педагогічну модель професійної підготовки бакалаврів з агроінженерії. Вона складається з чотирьох блоків: до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища. Розглянемо більш детально кожен визначений блок.

Цільовий блок. Цей блок характеризується визначенням сучасних провідних ідей щодо підготовки бакалаврів з агроінженерії, а саме: задоволення соціального замовлення на підготовку агроінженера; підвищення потреб в його самовдосконаленні протягом життя; оновлення вимог щодо підготовки агроінженерів в умовах технологічного прогресу. Загальною метою цільового блоку є підготовка агроінженерів в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Концептуальний блок. У цьому блоці враховуються методологічні підходи, педагогічні принципи та завдання підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Серед *методологічних підходів* виокремлено системний, діяльнісний, компетентнісний, професіографічний, технологічний, задачний. *Системний підхід* забезпечує можливість розробляти цілісні інтеграційні моделі, виявляти основні функції, елементи, компоненти, їхні зв'язки і відношення, системотвірні фактори та умови функціонування в статичному й динамічному аспектах. *Діяльнісний підхід* ґрунтується на врахуванні єдності підсистем викладання й навчання, які функціонують у нероздільній цілісності, взаємозв'язках і взаємовпливах. Здійснення педагогічної діяльності забезпечує розвиток особистісних рис і якостей викладача та майбутнього агроінженера, впливає на формування їхніх ставлень, інтересів, ціннісних орієнтацій, професійних позицій. *Компетентнісний підхід* передбачає переорієнтацію на формування професійної компетентності бакалаврів з агроінженерії; полягає в тому, щоб не тільки навчити їх виконувати свої фахові функції, а й аналізувати проблемні ситуації і вміти на основі цього аналізу ухвалювати оптимальні рішення, які б ураховували зміст і структуру їхньої професійної діяльності (Доценко, Професійна підготовка здобувачів вищої освіти інженерних спеціальностей в умовах інформаційно-

освітнього середовища на базі компетентнісного підходу, 2018). Професіографічний підхід включає виробничо-технічну, соціальну, психологічну та психофізіологічну характеристики майбутнього фахівця.

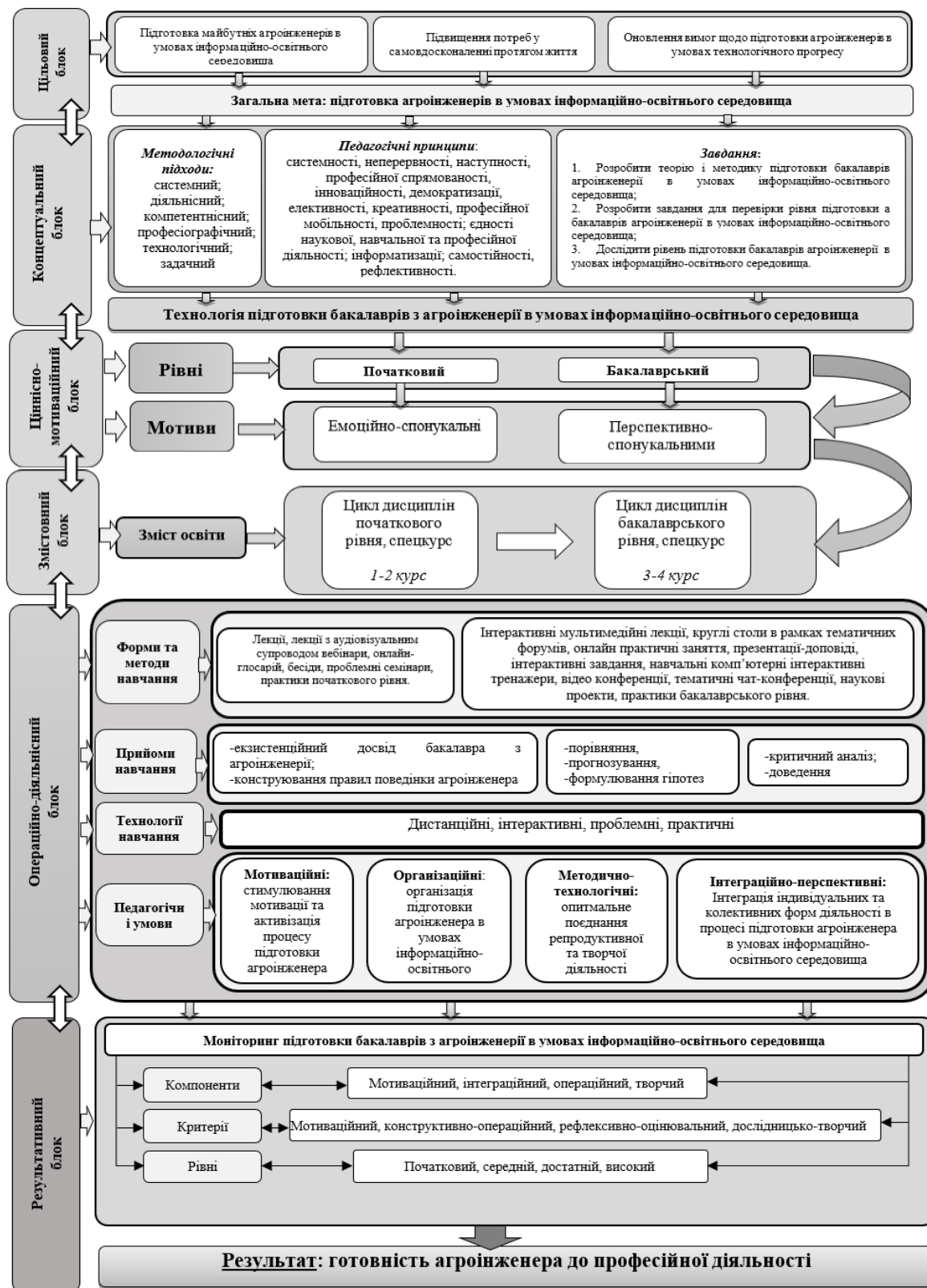

Рис. 1. Педагогічна модель професійної підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища

Предметом професіографії є наукове дослідження й опис професії. Професіограма – це всебічний опис професії, що дає уявлення про те, що і як має виконуватися фахівцем, за допомогою яких ресурсів, у яких виробничих умовах. *Технологічний підхід* у підготовці агроінженерів надає нові можливості для засвоєння різних видів технологічної діяльності, дає змогу з більшою визначеністю передбачати результати та управляти освітнім процесом, аналізувати, систематизувати на науковій основі практичний досвід і його використання, комплексно вирішувати освітні та соціально-виховні проблеми, забезпечувати відповідні умови для розвитку особистості, зменшувати ефект впливу негативних обставин на здобувачів вищої освіти, оптимально використовувати ресурси, вибирати найбільш ефективні технології, розробляти сучасні для вирішення професійних проблем. *Задачний підхід* передбачає і особливе структурування навчальної інформації у вигляді мисленнєвої задачі, яка потребує не просто запам'ятовування готового знання, а й пошуку способів її розв'язків. Специфіка навчальної інформації полягає в тому, що вона має допоміжний характер, а головна мета – у розв'язуванні мисленнєвої задачі.

Для реалізації концептуального блоку передбачаються такі завдання:

- розробити теорію і методику підготовки бакалаврів агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища;
- розробити завдання для перевірки рівня підготовки бакалаврів агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища;
- дослідити рівень підготовки бакалаврів агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Ціннісно-мотиваційний блок передбачає мотивацію агроінженерів на початковому, бакалаврському рівнях. Мотив – це спонукання здобувача вищої освіти до активності, пов'язане з намаганням задовольнити певні потреби. Унаслідок усвідомлення й переживання потреб у майбутнього агроінженера виникають певні спонукання до дій, унаслідок яких ці потреби задовольняються. При цьому свідомі дії завжди спрямовані на досягнення певної мети, яка також усвідомлюється фахівцем. Мотив у цьому разі виступає як причина визначення тих чи інших цілей. Отже, мотиви і цілі не тотожні між собою, хоч інколи збігаються. Відповідно на початковому рівні мотиви можуть бути емоційно-спонукальними, тобто викликати бажання стати фахівцем саме в цій сфері, мотивувати до навчання. Мотивація – це внутрішня психологічна характеристика особистості, яка знаходить вираз у зовнішніх проявах, у ставленні людини до навколишнього світу, різних видів діяльності. Діяльність без мотиву або зі слабким мотивом або не здійснюється взагалі, або виявляється вкрай нестійкою. Від того, як почуває себе здобувач вищої освіти в певній ситуації, залежить обсяг зусиль, які він докладає в своє навчання. Тобто необхідним аспектом діяльності викладача є спонукання майбутнього фахівця до навчання, показ важливості та необхідності обраної професії, її актуальність на ринку праці.

Початковий рівень супроводжується емоційно-спонукальним мотивом, який передбачає спонукання до оволодіння агроінженерною професією на всіх рівнях емоційного аспекту.

На *бакалаврському рівні* навчання мотиви можуть бути перспективно-спонукальними, з описанням перспектив розвитку агроінженера як професіонала. Перспективно-спонукальні мотиви ґрунтуються на розумінні значущості знання взагалі; навчального предмета зокрема: усвідомлення світоглядного, соціального, практично прикладного значення предмета, тих чи інших конкретних знань і вмінь; зв'язок навчального предмета з майбутнім самостійним життям; сподівання на отримання в перспективі достойної оплати праці як кваліфікованого фахівця; розвинуте почуття обов'язку, відповідальності.

Змістовний блок. Змістовний блок описує зміст освіти на кожному з рівнів, а саме: цикл дисциплін початкового рівня, спецкурси для 1-2 курсу і на бакалаврському

рівні для 3-4 курсу. Цей блок передбачає єдність змісту навчальних дисципліни, єдність способів засвоєння змісту та їхня відповідність цьому змісту. Основні напрями професійної підготовки бакалавра з агроінженерії встановлюються в освітньо-кваліфікаційних характеристиках та інших актах органів управління освітою і змінюється відповідно до рівня розвитку науки, виробництва та суспільства. Визначається зміст навчання освітньо-науковими програмами підготовки, структурно-логічною схемою підготовки, програмами навчальних дисциплін, іншими нормативними документами та навчальною і навчально-методичною літературою.

На *початковому рівні* для підготовки агроінженерів передбачено цикл дисциплін початкового рівня та спецкурс «Основи професійної підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища». Спецкурс розроблений для пояснення методики навчання в інформаційно-освітньому середовищі та повинен включати рекомендації для викладачів та здобувачів вищої освіти агроінженерних спеціальностей. Вони вивчають загальні дисципліни: історію України, історію української культури, українську мову, іноземну мову, філософію, фізичне виховання, безпеку життєдіяльності. Для забезпечення загальних навчальних дисциплін початкового рівня доцільно використовувати такі інструменти інформаційно-освітнього середовища: інтерактивні мультимедійні лекції, мультимедійні презентації до практичних робіт, форуми для обговорення проблемних питань. Назвемо технічні дисципліни початкового рівня: вищу математику, фізику, нарисну геометрію, інженерну та комп'ютерну графіку, комп'ютерні технології, основи екології, хімію; інженерну екологію, матеріалознавство, теоретичну механіку, механіку матеріалів і конструкцій, теорію механізмів і машин, прикладну математику; вступ до фаху, механізовані технології виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, енергетичні засоби в агропромислових комплексах, машини та обладнання для агропромислового виробництва. Під час їх вивчення агроінженерам доцільно підключати до традиційних інструментів навчання онлайн лабораторні роботи з мультимедійним супроводом, онлайн глосарій для ознайомлення з технічною термінологією. Як формувати та виконувати такі завдання, описано у спецкурсі, який розрахований на викладачів та здобувачів вищої освіти.

На *бакалаврському рівні* передбачено цикл дисциплін бакалаврського рівня та спецкурс «Розвиток професійних компетентностей бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища». Майбутні агроінженери вивчають такі загальні дисципліни: етика, політологія, психологія управління, соціологія, основи охорони праці, правознавство, основи підприємницької діяльності, економіка аграрного виробництва, психологія. До технічних дисциплін бакалаврського рівня відносять: електропривід і автоматизація, підйомно-транспортні машини, електротехніка і електроніка, деталі машин, теплотехніка, основи технічної творчості, деталі машин, взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання, гідравліка, моделювання технологічних процесів в сільському господарстві на персональній електронно-обчислювальній машині, енергетичні засоби в агропромислових комплексах, машини і обладнання для агропромислового виробництва, механіко-технологічні властивості сільськогосподарських матеріалів, машини, обладнання та їх використання при переробці сільськогосподарської продукції, експлуатація машин і обладнання, ремонт машин і обладнання, машиновикористання у тваринництві, надійність сільськогосподарської техніки, технічний сервіс в агропромислових комплексах, машиновикористання в рослинництві, машини та машиновикористання на переробних підприємствах. Підсумком бакалаврського рівня є державний іспит на отримання освітнього ступеня «Бакалавр», який включає в себе перевірку знань з таких дисциплін: машини та обладнання для агропромислового виробництва, основи охорони праці, надійність сільськогосподарської техніки, технічний сервіс в агропромислових комплексах, енергетичні засоби в агропромислових комплексах, машиновикористання

на переробних підприємствах, машиновикористання у тваринництві, ремонт машин та обладнання, машиновикористання у рослинництві. Під час навчання на бакалаврському рівні доцільно підключати електронні тестові навчальні тренажери для відпрацювання та автоматизації інженерних навичок здобувачів вищої освіти.

Операційно-діяльнісний блок включає форми та методи, прийоми та технології навчання.

До *форм та методів навчання* відносять лекції, бесіди, проблемні семінари, практики для початкового рівня; та інтерактивні мультимедійні лекції, круглі столи в межах тематичних форумів, підготовка презентацій-доповідей, інтерактивні завдання, навчальні комп'ютерні інтерактивні тренажери, відео конференції, тематичні чат-конференції, наукові проєкти, практики для бакалаврського рівня. Завдання, які можна виконати, використовуючи інформаційно-освітнє середовище, містить мультимедійні презентації до практичних робіт, електронні тестові навчальні тренажери, онлайн лабораторні роботи з мультимедійним супроводом, інтерактивні лекції з аудіовізуальним супроводом, онлайн глосарій тощо.

З метою досягнення цілей педагогічної моделі підготовки бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності виділено педагогічні умови: мотиваційні, організаційні, методично-технологічні, інтеграційно-перспективні.

Мотиваційні: стимулювання мотивації та активізація процесу підготовки агроінженера. Існує така класифікація навчальної мотивації здобувачів вищої освіти:

- пізнавальні мотиви (набуття нових знань і бажання стати більш ерудованим);
- широкі соціальні мотиви (виражаються в прагненні особистості самоствердитися в суспільстві, затвердити свій соціальний статус через навчання);
- прагматичні мотиви (отримувати гідну винагороду за свою працю);
- професійно-ціннісні мотиви (розширення можливостей влаштуватися на перспективну і цікаву роботу);
- естетичні мотиви (отримання задоволення від навчання, розкриття своїх прихованих здібностей і талантів);
- статусно-позиційні мотиви (прагнення утвердитися в суспільстві через навчання або громадську діяльність, отримати визнання інших, зайняти певну посаду);
- комунікативні мотиви (розширення кола спілкування за допомогою підвищення свого інтелектуального рівня і нових знайомств);
- традиційно-історичні мотиви (стереотипи, які виникли в суспільстві і зміцнилися з плином часу);
- утилітарно-практичні мотиви (прагнення до самоосвіти);
- навчально-пізнавальні мотиви (орієнтація на способи добування знань, засвоєння конкретних навчальних предметів)
- мотиви соціального й особистісного престижу (орієнтація на певне положення в суспільстві);
- неусвідомлені мотиви (здобуття освіти не за власним бажанням, а за впливом кого-небудь, засноване на повному нерозумінні сенсу одержуваної інформації й повній відсутності інтересу до пізнавального процесу).

Організаційні: організація підготовки бакалавра агроінженера в умовах інформаційно-освітнього середовища. Інформатизація освіти є невід'ємною складовою інформатизації суспільства. Вона відбиває загальні тенденції глобалізації світових процесів, виступає в ролі визначального базису розвитку освіти. Створення інформаційного середовища освітньої установи є ключовим завданням колективу на шляху переходу до інформаційного суспільства. Розширення інформаційного освітнього простору може здійснюватися через участь у впровадженні програм дистанційного та змішаного навчання, апробація електронних підручників, посібників, відеоматеріалів та створення електронних навчальних курсів.

Методично-технологічні: оптимальне поєднання репродуктивної та творчої

діяльності. Упровадження інформаційно-освітнього середовища в навчально-виховний процес дозволяє сформувати освітнє середовище, у якому досить широке коло обдарованих здобувачів вищої освіти мають можливість брати участь у реалізації творчих проєктів разом з недержавними громадськими організаціями та міжнародними громадськими організаціями. Важливим є забезпечення сучасних форм методичного забезпечення, а саме: мультимедійні презентації до практичних робіт, електронні тестові навчальні тренажери, онлайн лабораторні роботи з мультимедійним супроводом, інтерактивні лекції з аудіовізуальним супроводом, онлайн глосарій, вебінари, форуми, відеоконференції тощо. За допомогою цих форм викладач виступає як наставник і контролює надання якісного контенту для майбутніх фахівців, відбувається тісна взаємодія між викладачем і здобувачем вищої освіти, стимулюється саморозвиток і самовдосконалення майбутнього фахівця.

Інтеграційно-перспективні: інтеграція індивідуальних та колективних форм діяльності в процесі підготовки агроінженера в умовах інформаційно-освітнього середовища. Електронні освітні ресурси і створене на їхній базі інформаційно-освітнє середовище мають чималий потенціал для підвищення якості підготовки агроінженера. Проте він буде реалізований повною мірою тільки в тому разі, якщо навчання будуватиметься з орієнтацією на інноваційну модель, найважливішими характеристиками якої є особистісно-орієнтована спрямованість, установка на розвиток творчих здібностей тих, хто навчається.

Результативний блок. Цей блок розробленої моделі передбачає моніторинг професійної підготовки агроінженерів, що здійснюється на основі визначених компонентів (мотиваційний, інтеграційний, операційний, творчий) та критеріїв: мотиваційного (рівень навчальної мотивації та мотивації до науково-дослідної роботи); інтеграційного (визначає ступінь інтеграції окремих навичок до професійної підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища); операційного (передбачає вибір сучасного технологічного інструментарію в процесі роботи з професійними завданнями й визначається як технологічність вирішення дослідницьких проблем); творчого (прагнення та мотивація до професійного саморозвитку та самовдосконалення в аспекті професійної підготовки).

Компоненти тісно пов'язані з критеріями. Критерієм мотиваційного компоненту є усвідомлення прагнень, потреб і цілей до професійної діяльності. Показниками цього критерію виступають бажання досягти особистісної й суспільної значущості, стійкий інтерес до вивчення фахових дисциплін, бажання реалізації мотиваційних цінностей до майбутньої професії, активізація свідомого ставлення до виконання професійної діяльності, сформованість зацікавленості до свого розвитку й готовності до фахової діяльності, практичного інтересу активізації потреби у відповідній професійній діяльності.

Конструктивно-операційний критерій передбачає оволодіння відповідними вміннями, а саме: установлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки; ефективно і продуктивно працювати із джерелами інформації; здійснювати реферування матеріалу з метою його подальшої презентації; доступно викладати навчальну інформацію; змінювати логіку і спосіб викладу матеріалу.

Показниками рефлексивно-оцінювального критерію є вміння аналізувати результати своєї діяльності; усвідомлення викладачем власного рівня професійної підготовки щодо реалізації управлінських функцій (управління навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти); розуміння потреби й активності особистості в процесі професійної самоосвіти, самовдосконалення.

Дослідницько-творчий критерій представлений такими вміннями: ставити наукову проблему та визначати способи її вирішення; вести дискусію, відстоювати власну точку зору; створювати власні інформаційні продукти; застосовувати інформацію для вирішення складних проблем.

Технологічний критерій передбачає готовність і здатність застосовувати управлінські технології в управлінні навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти; адекватне розуміння суті конкретної педагогічної проблеми (завдання); уміння ефективно вирішувати управлінські завдання в конкретній ситуації професійної діяльності. Це все може здійснюватися на початковому, середньому, достатньому або високому рівнях.

Моніторинг включає оцінку, самооцінку та способи вимірювання рівня готовності здобувачів агроінженерів до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища уміння свідомо та самостійно контролювати результати своєї діяльності, професійного самовдосконалення, саморегуляції та власне результат, що задовольняє потреби суспільства. Контролюючі заходи визначають рівень готовності агроінженерів до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища.

Результатом розробленої експериментальної моделі є готовність агроінженерів до професійної діяльності. Необхідно зазначити, що між усіма блоками моделі існує зворотній зв'язок, який дозволяє, ґрунтуючись на отриманих результатах, вносити зміни до змісту, форм і методів навчання.

Отже, розроблена експериментальна модель надає можливість якісної підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища. Модель містить в собі шість ключових блоків. Цільовий блок характеризується визначенням сучасних провідних ідей щодо підготовки бакалаврів з агроінженерії. Концептуальний блок враховує методологічні підходи, педагогічні принципи та завдання підготовки бакалаврів з агроінженерії в умовах інформаційно-освітнього середовища. Ціннісно-мотиваційний блок передбачає мотивацію агроінженерів на початковому, бакалаврському рівнях. Унаслідок усвідомлення й переживання потреб у майбутнього агроінженера виникають певні спонукання до дій, унаслідок яких ці потреби задовольняються. Змістовний блок описує зміст освіти на кожному з рівнів та передбачає єдність змісту навчальних дисципліни, способів засвоєння змісту та їхня відповідність цьому змісту. Операційно-діяльнісний блок включає форми та методи, прийоми та технології навчання. До форм та методів навчання віднесено лекції, бесіди, проблемні семінари, практики для початкового рівня; та інтерактивні мультимедійні лекції, круглі столи в межах тематичних форумів, підготовка презентацій-доповідей, інтерактивні завдання, навчальні комп'ютерні інтерактивні тренажери, відео конференції, тематичні чат-конференції, наукові проекти, практики для бакалаврського рівня. Результативний блок розробленої моделі передбачає моніторинг професійної підготовки агроінженерів, що здійснюється на основі визначених компонентів (мотиваційний, інтеграційний, операційний, творчий) та критеріїв: мотиваційного, інтеграційного, операційного та творчого. Між усіма блоками моделі існує зворотній зв'язок, який дозволяє, ґрунтуючись на отриманих результатах, вносити зміни до змісту, форм і методів навчання.

Предметом наукового пошуку в подальших розвідках може стати експериментальна перевірка розробленої педагогічної моделі підготовки бакалаврів з агроінженерії до професійної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища в закладах вищої освіти.

Література:

1. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования. Киев. 2004. 216 с.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи. Житомир: держ.ун-т ім. І. Франка. 2013. 290 с.
3. Кашина Г. С. Використання дистанційних форм навчання у системі післядипломної педагогічної освіти. *Військова освіта*: збірник наукових праць Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2017. С. 70-83.
4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підруч. Київ: Знання-Прес. 2004. 324 с.

5. Самойленко О. М., Бацуровька І. В., Самойленко О. О., Доценко Н. А. Упровадження моделі підготовки магістрів до освітньо-наукової діяльності в умовах масових відкритих дистанційних курсів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 64. № 2. С. 197-220.
6. Якібчук М. І. Педагогічна модель як основна складова теоретико-методологічних засад формування толерантності у студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 3 (262). С. 279-285.
7. Christensen С. The innovator's solution: creating and sustaining successful growth. Harvard Bisinness Press. 2003. 320 p.

Dotsenko N. A.

PEDAGOGICAL STRUCTURE OF THE MODEL OF PREPARATION BACHELORS
IN AGRICULTURAL ENGINEERING FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES
IN THE INFORMATION AND EDUCATIONAL CONDITIONS

The article presents the pedagogical structure of the model of preparation of bachelors in agricultural engineering for professional activity in the conditions of information and educational environment. It is investigated the meaning of the term of the pedagogical model. There are considered the blocks of the model of preparation of bachelors in agro-engineering for professional activity in the conditions of information and educational environment: target, conceptual, value-motivational, content, operational-activity and effective. The target unit is characterized by defining modern leading ideas in the preparation of bachelors in agricultural engineering. The conceptual block takes into account methodological approaches, pedagogical principles and tasks of training bachelors in agricultural engineering in the conditions of information and educational environment. The value-motivation unit provides for the motivation of agricultural engineers at the elementary, bachelor's levels. The content unit describes the content of education at each of the levels, namely: a cycle of entry-level disciplines, special courses for 1-2 courses and at the bachelor level for 3-4 courses. The operating unit includes forms and methods, techniques and technologies of training. Forms and methods of teaching include lectures, discussions, problematic seminars, practices for entry-level students; and interactive multimedia lectures, roundtables in thematic forums, preparation of presentation presentations, interactive assignments, training computer interactive simulators, video conferences, thematic chat conferences, research projects, bachelor level practices. The resulting unit of the developed model provides for monitoring of the professional training of agricultural engineers, which is carried out on the basis of certain components (motivational, integration, operational, creative) and criteria: motivational, integration, operational and creative. The result of the developed experimental model is the readiness of agricultural engineers for professional activity.

Key words: pedagogical model; professional readiness, bachelor's degree in agricultural engineering, information and educational environment.

Дата надходження статті: «20» вересня 2019 р.

УДК 378:796.071.4

Зайцева О. Л.*

**ГОТОВНІСТЬ ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ ЯК ЧИННИК УСПІШНОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

У статті обґрунтовано актуальність підготовки вчителя фізичної культури до попередження конфліктів. Зазначено, що кількість конфліктів, які є невід'ємною частиною суспільного життя, підвищується під час соціальних трансформацій. Наголошено, що в період реформування системи освіти найважливіша роль належить особистості вчителя. Сучасне суспільство висуває високі вимоги до професійної підготовки та компетентності фахівців, завдяки діяльності яких реалізується державна політика в цій сфері, тому виникає потреба в суттєвих змінах професійної підготовки, у тому числі й майбутніх вчителів фізичної

*© Зайцева О. Л.